

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

**Факультет міжнародних відносин,
політології та соціології
Кафедра політології**

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ СИЛАБУС

Ступінь вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма:	052 «Політологія»
Обсяг	Кількість кредитів: 4 (120 годин)
Мова викладання:	українська
Рік навчання:	4 (четвертий)
Семестр:	7 (сьомий)
Дні, час, місце	За розкладом занять: Платформа Zoom, підключитися: https://us05web.zoom.us/j/3973779942?pwd=S3IwbE85MEdCK3JoOFlnb1NydIVxZz09 Ідентифікатор конференції: 397 377 9942 Код доступу: 262976
Викладач	Узун Юлія Вадимівна - д. політ. н., професор кафедри політології
Контактний телефон	067 481 73 16
E-mail	uzun.ulia76@gmail.com
Кафедра	політології
Консультації	За розкладом консультацій викладачів кафедри; У дні проведення практичних, лекційних занять; Онлайн-консультації. Платформа zoom.
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

<p>Місце дисципліни в освітній програмі: Дисципліна включена до переліку вибірових освітніх компонентів (ВК) освітньо-професійної програми (ОПП) для <i>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 – «Політологія»</i>. Пререквізити: Світова політика Нового та Новітнього часу; Історія України. Політична історія України; Філософія; Класичні стилі мислення в політиці; Територіальна політика в ЄС; Міжнародні відносини: теорія та сучасність; Політична географія. Постреквізити: Міжнародне право; Зовнішня політика України; Політика європейської інтеграції; Політичне прогнозування.</p>
<p>Предмет: розвиток актуальних регіональних процесів світової політики</p>
<p>Мета: опанування здобувачами вищої освіти науково-історичних та теоретико-методологічних засад дослідження регіональних процесів світової політики</p>
<p>Завдання дисципліни - це формування у здобувачів вищої освіти здатності: 1) визначати особливості процесу регіоналізації міжнародних відносин; 2) визначати етапи історії теоретичних досліджень регіональних процесів; 3) тлумачити походження та теоретичний фундамент «нового» регіоналізму; 4) володіти методологією для дослідження та аналізу регіональних процесів (в історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах)</p>

на локальному, національному та наднаціональному рівнях, а також застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань у процесі навчання та у професійній діяльності;

5) оперувати знаннями про регіональні процеси в актуальній світовій політиці;

6) аналізувати особливості формування та реалізації публічної регіональної політики на національному, європейському та глобальному рівні.

Очікувані результати: РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності; РН04. Мати навички професійної комунікації; РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку регіоналістики в контексті світової політики; РН08. Вміти використовувати категоріально-понятійний та аналітично-дослідницький апарат регіональних досліджень; РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері; РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати регіональні процеси; РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності; РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у регіональних контекстах; РН13. Вміти аналізувати регіональні процеси в світовій політиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: об'єкт, предмет дисципліни, методологію; оперувати основними категоріями, які використовуються в процесі дослідження (регіон, регіоналізм, регіоналізація), регіональних суспільно-політичних процесів різних рівнів; методологію для дослідження та аналізу регіональних процесів (в історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах) на локальному, національному та наднаціональному рівнях, а також застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань у процесі навчання та у професійній діяльності; оперувати знаннями про актуальні регіональні процеси, передумови та етапи формування регіональної політики і оперувати ними у професійній діяльності; особливості формування та реалізації публічної політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; особливості адміністративно-територіальних устроїв держав, рівні автономії адміністративних одиниць, відповідну регіональну політику в різних країнах, важелі забезпечення соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах; актуальні питання, пов'язані з проблематикою регіоналізації, регіоналізму, розробки регіональної політики, регіонального розвитку, у т.ч. поліетнічних регіонів.

вміти: розв'язувати спеціалізовані завдання в сфері політології та застосовувати теорії і методи регіональних досліджень в експертно-аналітичній, політико-організаційній, консультаційній, викладацькій і громадській сфері професійної діяльності; обирати та визначати методологію досліджень регіональних процесів в світовій політиці; знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; працювати в команді; спілкуватися з представниками професійних груп різного рівня; забезпечувати якість виконуваних досліджень; застосовувати теоретико-методологічні основи для поглибленого аналізу регіональних систем; визначати особливості реалізації геостратегій, системи чинників, що сприяють розвитку регіональної геостратегії; професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

ОПИС КУРСУ

Форми навчання:	1) лекційні заняття (20 год.); 2) практичні заняття (20 год.); 3) організована самостійна робота студентів (80 годин). Самостійна робота включає: [1] – підготовку до практичних занять; [2] – опрацювання лекційного матеріалу; складання тематичного тезаурусу; [3] – самостійне опрацювання літератури та джерел; підготовка конспекту за питаннями самостійної роботи; [4] – виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (підготовка доповіді; реферату; презентації). 4) індивідуальні консультації.
Методи навчання	1) словесний та наочний (публічні доповіді та демонстрація презентацій); 2) практичний (виконання практичних завдань; робота із веб-сайтами організацій; підготовка і здійснення доповідей перед аудиторією; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації; тестові вправи); 3) інтерактивний (колективне та індивідуальне опрацювання завдань під час лекційних, практичних занять з використанням дискусивних практик, виконання ІНДЗ, презентація ІНДЗ та інших результатів сам. роботи).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1: Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних політичних процесів. Історія регіоналізації міжнародних відносин

ТЕМА 1. Регіоналізація міжнародних відносин. Регіон як об'єкт політичної регіоналістики та політичний простір. Чинники регіоналізації. Витоки регіоналізму. Регіоналізм в міждисциплінарному просторі «міжнародних відносин», «міжнародної політики», «зовнішньої політики», «світової політики», «геополітики», «державного управління» тощо.

ТЕМА 2. Регіоналізація в історії політичного процесу. Процеси деконструкції в історії розвитку світового порядку та логіка регіоналізму. Історична динаміка регіоналізації. Будова макрорегіональних систем (центр-периферія, світ-системи, панрегіоналізм).

ТЕМА 3. Теоретико-методологічні основи розвитку досліджень регіональних процесів світової політики. Регіони як об'єкти політики. Неофункціоналізм, трансакціоналізм, соціальний конструктивізм, «старий регіоналізм» та новий інституціоналізм : особливості дослідження регіоналізму.

ТЕМА 4. Походження та теоретичний фундамент «нового регіоналізму». Новий регіональний клімат. Акторність регіону. Регіоналізм та глобальна система. Трансререгіоналізм. Теоретичний фундамент «нового регіоналізму». Регіоналізм та глобальна політика ООН. Критика теорій «нового» регіоналізму.

Змістовний модуль 2: Актуальні проблеми регіонального розвитку світової політики

ТЕМА 5. Регіоналізм та інтеграція. Регіональна політика ЄС. Східний вектор політики ЄС. Регіональна політика держав ЄС. Реформи децентралізації. Спеціальні програми адаптації та забезпечення регіонального розвитку в консолідованій політиці ЄС. Політика територіального згуртування. Актуальна проблеми регіонального розвитку України. Міжнародні відносини України та інтегрованих регіональних систем. Копенгагенські критерії членства в ЄС. Регіональна політика України.

ТЕМА 6. Регіоналізм та інтеграція. Азіатський регіоналізм. Регіональна політика країн Азії. Еволюція азіатського регіоналізму. 1947-1967 гг. - формування «паназіатського» регіоналізму; 1967-1990 рр. - формування Азіатсько-Тихоокеанського співробітництва та посилення ролі АСЕАН; з 1990 р. - виникнення інфраструктури «нового» азіатського регіоналізму. Відмінні риси «азіатського» регіоналізму. Регіональна політика держав Азії.

ТЕМА 7. Регіоналізм та інтеграція в просторі Західної півкулі. Регіональна політика держав Латинської Америки та Карибського басейну. Регіональна політика держав Північної Америки. Макрорегіональні комплекси: актуальні проблеми розвитку.

ТЕМА 8. Регіоналізм та інтеграція в Африці. Регіональна політика держав Африки. Макрорегіональні комплекси: актуальні проблеми розвитку.

ТЕМА 9. Регіональна безпека. Теорії миру та регіональної безпеки. Копенгагентська школа досліджень миру: основні концепції. Регіональні комплекси безпеки.

ТЕМА 10. Регіональна економіка та проблеми макрорегіонального соціально-економічного вирівнювання. Міжнародна економіка. Транснаціоналізація економічних відносин. Показники глобальної нерівності. Глобальна політика міжрегіональної взаємодії та економічного регіонального розвитку.

Перелік основної рекомендованої літератури

1. Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / В.А. Манжола, О.А. Коппель, М.Г. Капітоненко та ін.; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжола ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2014. 526 с.
2. Державне та регіональне управління : навчальний посібник. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 160 с.
3. Куйбіда В. С. Нова регіональна політика ЄС: уроки для України : аналіт. зап. / В. С. Куйбіда, Л. І. Федулова. – Київ : НАДУ, 2019. 24 с.
4. Регіональна політика Європейського Союзу : підручник / за ред. Віктора Чужикова. К.: КНЕУ, 2016. 495с.
5. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : НАДУ, 2014. 512 с.
6. Топалова Е.Х. До питання про визначення сутності поняття «регіон». Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. праць Херсонського національного технічного університету. 2009. № 2. С. 45-52.
7. Узун Ю.В. Привласнення простору: організація взаємодії в складних політичних системах. Одеса: Фенікс, 2021. 378 с.

Оцінювання

Навчальна дисципліна вивчається протягом одного семестру та складається з двох змістових модулів (ЗМ). По завершенню курсу здобувачі вищої освіти складають залік.

На залік виносяться вузлові питання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання. Результати навчання оцінюються за 100-бальною системою. За результатами оцінювання змістового модуля здобувачам виставляються бали. Під час викладання лекційного матеріалу лектор може здійснювати контрольні опитування здобувачів. Так, засоби діагностики якості вищої освіти *включають в себе:*

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль:

- тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (тестування).

Підсумковий контроль: ЗАЛК.

Критерії оцінювання

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів вищої освіти в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
Виконання ІНДЗ за однією із запропонованих тем (доповідь та демонстрація презентації)	від 0 до 5
Періодичний контроль:	
Контрольна робота за змістовими модулями у формі тестування	від 0 до 5

Опитування на занятті,	0	Здобувач є лише спостерігачем на практичному занятті; не виступає і не задає питань; дає неправильні відповіді на запитання, демонструє незадовільне знання понятійного апарату і джерел.
-------------------------------	---	---

участь в обговоренні проблемних питань	1-3	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; іноді виступає; допускає помилки, відповідаючи на питання; пасивно працює на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і джерел.
	4-5	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, в обговоренні проблемних питань, користується додатковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів; доповідь та демонстрація презентації	0	Не зараховуються реферати (довповіді) та презентації, виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	2	Доповідь та презентація самостійними, але актуальність не опрацьована, теоретичний аналіз дано описово, змістовний матеріал є формальним, висновки не конкретизовані (відсутні), тема не розкрита.
	3	Доповідь та презентація самостійні, оформлення відповідає вимогам із порушеннями, актуальність опрацьована, теоретичний аналіз містить неточності, але здобувач за допомогою викладача виправляється, висновки формальні, але тема цілком розкрита із незначними прогалинами.
	4	Доповідь та презентація самостійні, актуальність теми опрацьована із зазначенням невирішених раніше аспектів, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач без допомоги викладача пояснює матеріал, висновки самостійні, але не оригінальні, тема формально розкрита, містить посилання на джерела.
	5	Доповідь та презентація самостійні, актуальність розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, історико-теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує оригінальний матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку – самостійні судження, підкріплені доказами; є посилання на джерела.
Контр. робота за модулями	0	Відповідь на запитання неправильна.
	5	В контрольній роботі кожного з модулів по 5 запитань: 1 бал за кожен правильну відповідь.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	Зараховано
85 – 89	B	
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	
35 – 59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів

	Поточний та періодичний контроль										Підсумковий Контроль	Сума балів	
	Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2								Загалом балів
Теми	T 1	T 2	T 3	4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	залік		
Практ	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			50 балів
Сам. робота	12 балів				18 балів								30 балів

Контр. роботи	за 1 модулем (5 балів)	за 2 модулем (5 балів)	10 балів		
	50	40	90	10	100

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ.

форми	методи контролю	строки виконання завдань
Самостійні письмові роботи	Три самостійні роботи (в 1 модулі)	Студент виконує передбачену самостійну роботу за кожною темою практичного заняття, формує конспект виконання самостійної роботи, демонструє наявність конспекту з виконаними завданнями на практичних заняттях (поточний контроль). Студент обирає тему ІНДЗ (індивідуального науково-дослідного завдання), актуального для конкретного практичного заняття, готує доповідь та мультимедійну презентацію за цією темою на конкретну дату практичного аудиторного заняття. Студент отримує консультацію викладача.
Підготовка доповіді	Публічна доповідь	
Підготовка мультимедійної презентації	Аудиторна демонстрація презентації	
Складання реферату	реферат	
Аналіз рекомендованої літератури, формування конспекту виконання самостійної роботи	конспект	

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання заліку можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана.
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика щодо відвідування та запізень:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в онлайн формі за графіком, погодженим із викладачем. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичному занятті, він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати це заняття шляхом написання реферату на тему, погоджену з викладачем. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах.
Мобільні пристрої	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
Поведінка в аудиторії:	Здобувачі беруть активну участь у заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.